

1. UVODNA RAZMATRANJA

" Da bi se uspjelo preko noći, potrebno je dvadeset godina rada. "

Eddie Cantor, 1892-1964.

američki komičar i pisac

The New York Times, 20. oktobra 1963.

1.1. UVOD

Sportske organizacije sa svojom strukturom i složenošću predstavljaju jedan od izazova savremenih menadžera i teoretičara uopšte. Fenomen sporta i neprofitabilnosti sportske organizacije zaokupili su pažnju stručnjaka, ekonomista i klasičnih menadžera pa se posebno na univerzitetima i visokim školama izučava menadžment sportskih organizacija.

Danas u novom milenijumu kada je ljudska civilizacija okrenuta ka kompjuterskim tehnologijama, web stranicama, televiziji, istovremeno se kao nikada do sada javlja težnja za bavljenjem sportom; amaterskim, profesionalnim, rekreativnim, školskim, univerzitetskim...

Menadžment iako je star gotovo koliko i sama ljudska civilizacija najviše se razvio u posljednjih stotinjak godina, i kao takav stekao je veliki uticaj za veoma kratko vrijeme. Sportsko tržište je moderna utakmica ne samo u sportskom već i u menadžersko-preduzetničkom smislu.

Menadžment pored funkcije upravljanja u sportu podrazumijeva i upravljanje i podršku trenažnom procesu (predviđanje, planiranje, dijagnosticiranje, programiranje, realizaciju, kontrolu, korekciju) sve u cilju postizanja vrhunskih sportskih rezultata, koji na kraju uvećavaju profit.

Utakmica finala UEFA lige šampiona 2009. donijela je evropskoj privredi prihod veći od 310 miliona eura, pobjedniku meča pripada 110 miliona, a poraženom čak 65 miliona eura samo od ove utakmice. Grad Rim kao organizator zaradio je 45 miliona eura.¹ Tajger Vuds od igranja golfa i reklama godišnje zaradi 127,9 miliona dolara, Vejn Runi igrač Mančester junajteda ima nedjeljnu platu 90 000 funti plus sponzorstva u iznosu preko milion funti na godišnjem nivou, a Predrag Stojaković, košarkaš Nju Orleansa ostvaruje ove sezone zaradu od

13.068.000 dolara². Svi navedeni primjeri govore kako je sport megabiznis globalnih razmjera gdje je neophodno učešće iskusnog i obrazovanog menadžmenta.

Mnogobrojna svjetska i kontinentalna prvenstva i naravno olimpijske igre poštujući Kubertenovu filozofiju predstavljaju svjetski fenomen, koji se još uvijek izučava. Vrhunski sport danas ne poznaje granice kao da ispred njega uvijek ide slogan „Citius, altius, fortius.“³

Ples kao sport, ili ples kao umjetnost? Vječita dilema. Odgovor je i jedno i drugo istovremeno. Ples kao način izražavanja i ples kao takmičenje. Tehnologija, trenažna tehnologija suprotstavljena umijeću, umješnosti, umjetnosti možda više neko u bilo kojem drugom sportu. U oba slučaja kao jedna od najpopularnijih aktivnosti danas, koja je zastupljena na cijeloj planeti i koja nam pruža zadivljujući osjećaj i budi u nama nešto što je još u doba pračovjeka zapisano u našim genima. Ples je rođen istovremeno kada i prvi zvuk, koji je proizveo čovjek. Kako su se mijenjale i nestajale civilizacije, tako su nastajali i nestajali plesovi i plesni stilovi. Sa njima su se mijenjali i modni trendovi i stvarala pravila lijepog ponašanja-bonton.

Danas u savremenom svijetu, više nego ikada, pojavljuje se sve više novih plesova i plesnih stilova, govori se o plesu kao olimpijskom sportu, ekipnom sportu i jedinstvenom umjetničkom doživljaju uz određenu tehničku vrijednost same izvedbe. Ples je našao svoje mjesto u vaspitno-obrazovnim ustanovama, u kulturno-umjetničkim društvima, u rekreaciji, u kineziterapiji i u sportskim aktivnostima- kao dopuna u pripremi drugih sportista (klizanje, ritmičko-sportska gimnastika, sportska gimnastika, sinhrono plivanje, atletika, borilački sportovi) i sam sportski ples kao sport.

1.2. ISTORIJSKI RAZVOJ SPORTSKOG (DVORANSKOG) PLESA

Prvi počeci sportskog plesa zabilježeni su u Francuskoj, početkom XX vijeka. Iako ta takmičenja po svojim pravilima (o kojima se inače vrlo malo zna) nisu ni približna današnjim takmičenjima (nije bilo podjele između amaterskih i profesionalnih plesnih parova, parovi se nisu dijelili po državama iz kojih dolaze), ista imaju veliki istorijski značaj. Pravo takmičenje nastaje u SAD. Prvo poznato takmičenje u Evropi je bio "Tango turnir" u Nici (1907), a organizator je bio Camille de Rhynal, da bi isto takmičenje bilo ponovljeno u Parizu. Prvo

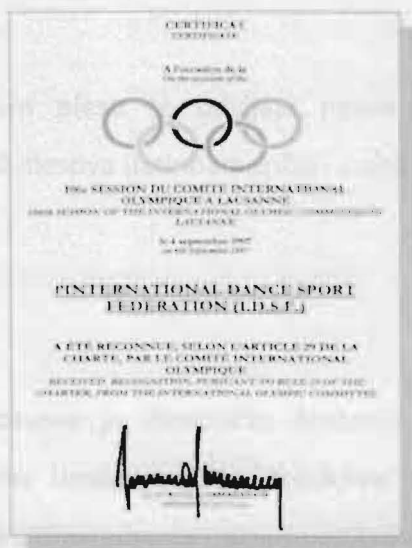
² Olympic News (2009): Neko za džeparac, neko kao niko u Evropi, broj 18, april 2009, Crnogorski olimpijski komitet, str.34-35

³ "Brže, više, jače" je olimpijski moto koji je predložio Pjer De Kuberten, a pozajmio ga je od dominikanskog sveštenika Henrija Didona, koji se između ostalog bavio i atletikom. Moto je promovisan 1924. na Olimpijskim igrama u Parizu.

svjetsko prvenstvo održano je 1909. u Parizu. U istom gradu održano je i Svjetsko prvenstvo (1911) i važno je za takmičenje amatera i profesionalaca zajedno. Na svjetskom prvenstvu 1922. u Londonu prvi put postoji takmičenje kroz kvalifikacione krugove za svaki ples. Iste godine razdvojena su i takmičenja amaterskih i profesionalnih plesnih parova. U to vrijeme postojale su Internacionalna Amaterska Organizacija i Internacionalna Plesna Federacija (osnovana 15.5.1926. u Francuskoj). Sami počeci dvoranskog plesa obilježeni su i velikim sukobima dviju strana-plesnih škola u Evropi, engleske i francuske škole. U ranim 30-im godinama XX vijeka u cijeloj Evropi je preovladao engleski stil. Nezvanično svjetsko prvenstvo i najjači plesni turnir, koji je počeo u 20-im godinama XX vijeka u turističkom mjestu Blackpool, u Engleskoj, postoji i danas kao najslavniji i najprestižniji turnir. Ples je u vrijeme i neposredno po završetku 2.svjetskog rata bio neorganizovan, sve do 50-ih godina XX vijeka.

Danas je sportski ples veoma organizovan i veoma popularan sport. Plesače amatere okuplja IDSF⁴, a profesionalne plesne parove okuplja profesionalna plesna organizacija (WDC⁵). IDSF je član Međunarodnog olimpijskog komiteta od 1997 i trenutno su sve aktivnosti usmjerene ka uključivanju sportskog plesa u program Ljetnih olimpijskih igara.

Sportski ples u okviru MOK-a⁶ pripada grupi prepoznatih sportova ("recognized sports") i uključen je u takmičenja u okviru Svjetskih igara (World Games⁷).

Slika 1. Sertifikat MOK-a o prijemu IDSF-a u olimpijsku porodicu (prepoznati sport)

⁴ International Dance Sport Federation (Međunarodna sportska plesna federacija), www.idsf.net

⁵ World Dance Council (Svjetski koncil plesa), www.wdcdance.com

⁶ Međunarodni olimpijski komitet (IOC), www.olympic.org

⁷ Svi sportovi koji se tretiraju kao kandidati za program olimpijskih igara uvršteni su u takmičenja u okviru Svjetskih igara (World Games).